

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

KRITERIER FÖR GOD HANDLEDNING

Kriterier för god handledning i
den grundläggande utbildningen,
gymnasieutbildningen och
yrkesutbildningen

Innehåll

1. Syftet med kriterierna för god handledning	3
2. Användningen av kriterierna för god handledning på lokal nivå	4
3. Vad avser vi med handledning?	5
4. Kontinuitet i handledningen	6
5. Temaområden för god handledning	8
6. Kriterier för god handledning.....	9

1. Syftet med kriterierna för god handledning

Kriterier för god handledning är en rekommendation som utarbetats för att utveckla och säkra kvaliteten på handledningen i den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen. Målet med de nationella kriterierna för god handledning är att främja hög kvalitet och ett mångsidigt utbud av handledning och att säkerställa att barn och unga har tillgång till högklassig handledning oberoende av boningsort och levnadsförhållanden. Genom kriterierna garanteras att elever och studerande i olika delar av Finland har tillgång till jämlika och högklassiga handledningstjänster.

Kriterierna för god handledning är ett verktyg som stöder utbildningsanordnarna i att upprätthålla och utveckla kvaliteten på handledningen. Kriterierna stöder skolor och läroanstalter, förvaltning och beslutsfattare att kritiskt granska handledningen på lokal nivå och att vidta åtgärder för att utveckla handledningen. Med hjälp av kriterierna är det möjligt att hitta de områden, som man på lokal nivå behöver utveckla för att höja kvaliteten på handledningen.

Publikationen består av två delar. Den första delen klargör syftet med kriterierna för god handledning och den andra delen innehåller de egentliga kriterierna. I publikationen presenteras tolv gemensamma temaområden för god handledning inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen. Genom de gemensamma temaområdena vill vi betona betydelsen av kontinuitet i handledningen för elever och studerande. Varje temaområde innehåller skilda kriterier för god handledning inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen.

2. Användningen av kriterierna för god handledning på lokal nivå

Kriterierna för god handledning kan användas antingen som sådana eller omarbetas så att de motsvarar utbildningsanordnarens behov. Utbildningsanordnaren beslutar närmare om användningen och tillämpningen av kriterierna. Vi rekommenderar att kriterierna för god handledning anpassas till det lokala kvalitets- eller utvärderingssystemet eller till utbildningsanordnarens eget system. På så sätt stöder kriterierna utbildningsanordnaren i det utvecklingsarbete som redan pågår och garanterar att man beaktar olika aspekter av handledningen.

Utbildningsanordnarna, skolorna och läroanstalterna kan analysera sin verksamhet i relation till de gemensamma temaområdena för god handledning och till de mera detaljerade kriterierna. Kriterierna ska på alla undervisnings- och utbildningsnivåer analyseras ur olika perspektiv, till exempel ur utbildningsanordnarens, skolans, elevens, föräldrarnas och lärarnas perspektiv samt ur undervisnings- och ledningsperspektiv. Utifrån analysen fastställs de centrala åtgärderna för utveckling av handledningen på lokal nivå.

3. Vad avser vi med handledning?

Handledningen i skolan eller läroanstalten ska vara en kontinuerlig, interaktiv och målinriktad verksamhet som stöder elevens och den studerandes lärande, växande och utveckling. Handledningen är en gemensam uppgift för alla som arbetar i skolan eller läroanstalten och i olika lärmiljöer. Skolans verksamhetskultur ska stöda handledningen.

Alla elever och studerande ska respekteras som individer med rätt till högklassig och tillräcklig handledning enligt sina individuella behov. Eleverna och de studerande ska vara aktiva och delaktiga i handledningen. De ska utvärdera sitt lärande och agerande. Handledningen ska hjälpa och stöda eleven och den studerande att känna grupptillhörighet och att verka som medlem i gruppen.

Handledningen ska främja studierna och utvecklingen av studiefärdigheter samt stöda barnen och de unga att fatta beslut som gäller deras liv, utbildning och karriärval. Syftet med handledningen är att öka elevernas och de studerandes självkännet, så att de upptäcker sina styrkor och utvecklingsbehov. Handledningen ska stöda utvecklingen av de ungas yrkesidentitet och ge färdigheter för livs- och karriärplanering samt för fortsatta studier och arbetsliv. Tillräcklig handledning är en förutsättning för att de unga aktivt ska kunna utveckla färdigheter som är relevanta för framtiden, planera sin utbildning och karriär och fatta självständiga beslut som är viktiga för dem själva och deras framtid.

Handledningen har en viktig funktion i att öka välbefinnandet och förebygga utslagning. Det livslånga lärandet och handledningen börjar redan i den grundläggande utbildningen, därifrån den unga går vidare till utbildning på andra stadiet och till eventuella fortsatta studier mot ett fullvärdigt, aktivt och ansvarsfullt medlemskap i samhället.

4. Kontinuitet i handledningen

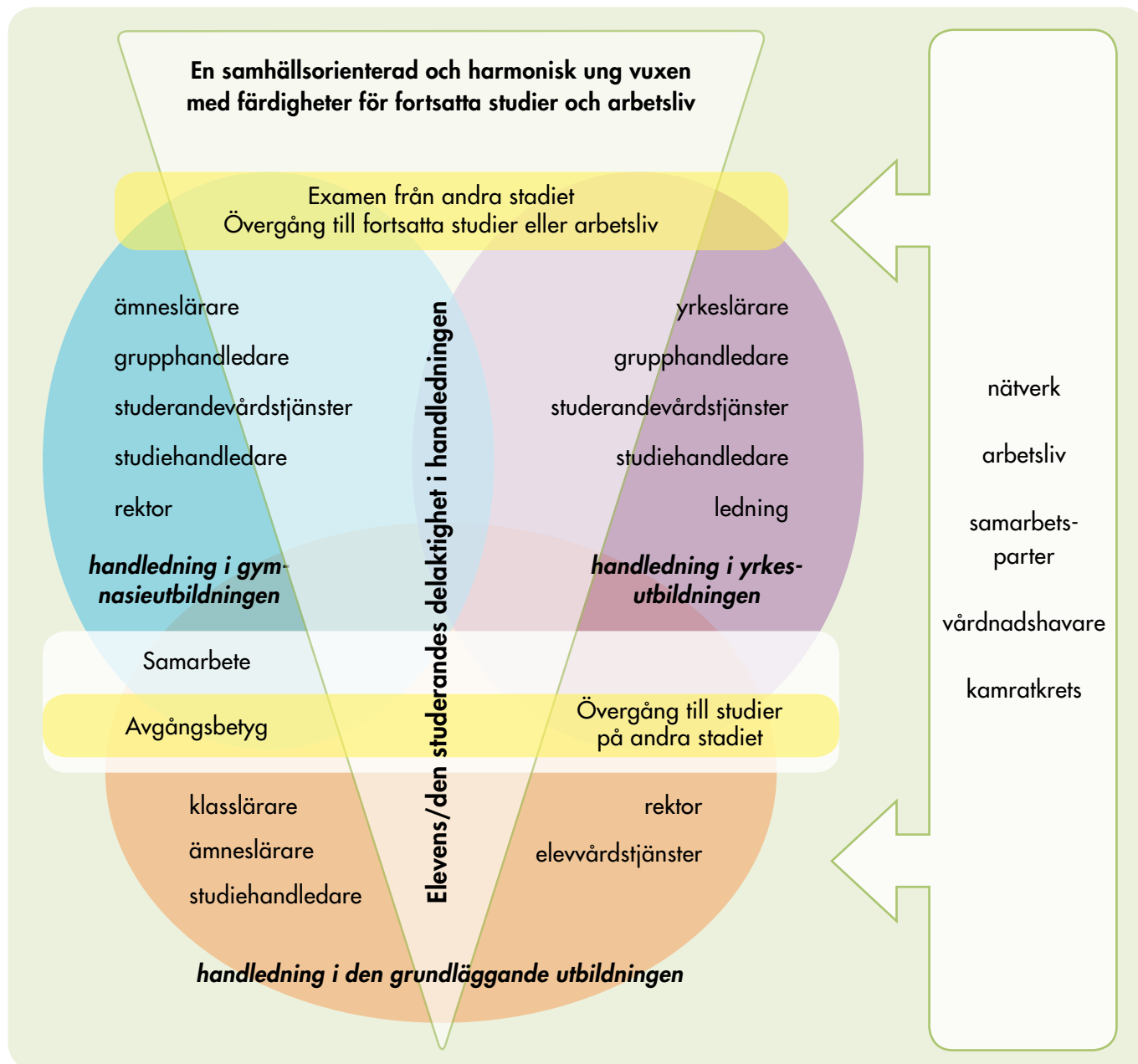

I kriterierna för god handledning granskas handledningen ända från början av den grundläggande utbildningen till slutet av andra stadiet. Handledningen ses som en kontinuerlig helhet, där elevens och den studerandes egen aktivitet och delaktighet ökar i takt med ålder och utveckling.

Under utbildningens gång upplever eleven och den studerande flera viktiga övergångsskeden, såsom övergången från årskurs 1–6 till årskurs 7–9 i den grundläggande utbildningen, slutskedet i den grundläggande utbildningen samt slutet av andra stadiet och övergången till fortsatta studier eller arbetslivet. Handledningen har särskilt stor betydelse vid dessa etappmål och övergångsskeden. För att övergångarna ska löpa så smidigt som möjligt, ska utbildningsanordnarna ha ett nära samarbete.

Utöver skolan påverkar också familj, vänner och fritidssysselsättningar barnens och de ungas liv och ska därför beaktas i en god handledning. Skolan utgör en del av det omgivande samhället och ett av skolans centrala uppdrag är att förbereda eleverna och studerandena för det framtida arbetslivet och ett aktivt medborgarskap, både nationellt och internationellt.

Den helhet som handledningen utgör i kriterierna för god handledning åskådliggörs med hjälp av följande figur.

5. Temaområden för god handledning

God handledning i den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen beskrivs med hjälp av följande temaområden:

6. Kriterier för god handledning

Temaområdena för god handledning omfattar följande kriterier:

Grundläggande utbildning	Gymnasieutbildning	Yrkesutbildning
Tillräcklig och mångsidig handledning		
<p>Utbildningsanordnaren har avsatt resurser för handledningen så att eleven under hela sin studietid har möjlighet att få tillräcklig, mångsidig och kontinuerlig handledning enligt sina behov.</p> <p>Varje elev har möjlighet till både individuell handledning och grupphandledning.</p> <p>Elevens rätt till handledning garanteras även i årskurserna 1–6.</p>	<p>Utbildningsanordnaren har avsatt resurser för handledningen så att den studerande under hela sin studietid har möjlighet att få tillräcklig, mångsidig och kontinuerlig handledning enligt sina behov.</p> <p>Varje studerande har möjlighet till både individuell handledning och grupphandledning.</p>	<p>Utbildningsanordnaren har avsatt resurser för handledningen så att den studerande under hela sin studietid har möjlighet att få tillräcklig, mångsidig och kontinuerlig handledning enligt sina behov.</p> <p>Varje studerande har möjlighet till både individuell handledning och grupphandledning.</p>

Grundläggande utbildning	Gymnasieutbildning	Yrkesutbildning
Att stödja aktivitet, delaktighet och ansvarsfullhet		
Handledningen genomförs på ett sätt som stärker elevernas aktivitet, delaktighet och ansvar i processer och beslut som rör deras liv och lärande.	Handledningen genomförs på ett sätt som stärker de studerandes aktivitet, delaktighet och ansvar i processer och beslut som rör deras liv och lärande.	Handledningen genomförs på ett sätt som stärker de studerandes aktivitet, delaktighet och ansvar i processer och beslut som rör deras liv och lärande.
Handledningen stärker elevens delaktighet i skolan och förbereder för samhälls- och arbetslivet.	Handledningen stärker den studerandes delaktighet i studiegemenskapen och förbereder för samhälls- och arbetslivet.	Handledningen stärker den studerandes delaktighet i studiegemenskapen och förbereder för samhälls- och arbetslivet.

Grundläggande utbildning	Gymnasieutbildning	Yrkesutbildning
Handledning är en gemensam uppgift		
Handledningen är en gemensam målinriktad verksamhet för hela personalen i enlighet med läroplanen för den grundläggande utbildningen.	Handledningen är en gemensam målinriktad verksamhet för hela personalen i enlighet med gymnasiets läroplan.	Handledningen är en gemensam målinriktad verksamhet för hela personalen i enlighet med utbildningsanordnarens läroplan.
Arbetsuppgifterna, rollerna och samarbetsformerna beskrivs tydligt i handledningsplanen.	Arbetsuppgifterna, rollerna och samarbetsformerna beskrivs tydligt i handledningsplanen.	Arbetsuppgifterna, rollerna och samarbetsformerna, inklusive handledningen under perioderna för inläring i arbetet, beskrivs tydligt i handledningsplanen.

Grundläggande utbildning	Gymnasieutbildning	Yrkesutbildning
Kompetent och yrkeskunnig personal		
<p>Studiehandledarna i den grundläggande utbildningen är kompetenta för sin uppgift.</p> <p>Personalens kunskaper, färdigheter och handledningskompetens är aktuella och av hög kvalitet.</p>	<p>Studiehandledarna i gymnasieutbildningen är kompetenta för sin uppgift.</p> <p>Personalens kunskaper, färdigheter och handledningskompetens är aktuella och av hög kvalitet.</p>	<p>Studiehandledarna i yrkesutbildningen är kompetenta för sin uppgift.</p> <p>Personalens kunskaper och färdigheter samt handlednings- och arbetslivskompetens är aktuella och av hög kvalitet.</p>

Grundläggande utbildning	Gymnasieutbildning	Yrkesutbildning
Handledningsplan		
<p>Utbildningsanordnaren har en handledningsplan som preciseras för varje skola.</p> <p>I handledningsplanen beskrivs målen, genomförandet, ledningen, arbets- och ansvarsfördelningen samt utvärderingen i fråga om handledning.</p> <p>Planen har utarbetats i samarbete med eleverna, vårdnadshavarna och intressentgrupperna.</p> <p>Handledningsplanen utvärderas och uppdateras regelbundet.</p>	<p>Utbildningsanordnaren har en handledningsplan som preciseras för varje läroanstalt.</p> <p>I handledningsplanen beskrivs målen, genomförandet, ledningen, arbets- och ansvarsfördelningen samt utvärderingen i fråga om handledning.</p> <p>Planen har utarbetats i samarbete med de studerande och intressentgrupperna.</p> <p>Handledningsplanen utvärderas och uppdateras regelbundet.</p>	<p>Utbildningsanordnaren har en handledningsplan som preciseras för varje läroanstalt.</p> <p>I handledningsplanen beskrivs målen, genomförandet, ledningen, arbets- och ansvarsfördelningen samt utvärderingen i fråga om handledning.</p> <p>Planen har utarbetats i samarbete med de studerande och intressentgrupperna.</p> <p>Handledningsplanen utvärderas och uppdateras regelbundet.</p>

Grundläggande utbildning	Gymnasieutbildning	Yrkesutbildning
Att främja jämställdhet och likabehandling		
<p>Elevhandledningen utvecklas systematiskt för att främja jämställdhet och likabehandling.</p> <p>Handledningen genomförs på ett sätt som stärker elevens tilltro till sina likvärdiga möjligheter inom utbildningen och i arbetslivet. Eleven görs medveten om betydelsen av jämställdhet och likabehandling i sina val.</p>	<p>Studiehandledningen utvecklas enligt läroanstaltens jämställdhetsplan.</p> <p>Handledningen genomförs på ett sätt som stärker den studerandes tilltro till sina likvärdiga möjligheter inom utbildningen och i arbetslivet.</p>	<p>Studiehandledningen utvecklas enligt läroanstaltens jämställdhetsplan.</p> <p>Handledningen genomförs på ett sätt som stärker den studerandes tilltro till sina likvärdiga möjligheter inom utbildningen och i arbetslivet.</p>

Grundläggande utbildning	Gymnasieutbildning	Yrkesutbildning
Övergångskeden i utbildningen		
<p>Samarbetet vid övergångarna i inlednings- och slutskedet i den grundläggande utbildningen samt vid övriga övergångsskeden är välplanerat och fungerar bra.</p> <p>Eleven ges möjligheter att bekanta sig med studierna vid läroanstalter på andra stadiet.</p> <p>Handledningen ger eleven färdigheter att söka information om fortsatta studier och att använda digitala ansökningssystem.</p> <p>Genom fortsatt handledning tryggas elevens övergång till studier eller annan handledd verksamhet efter den grundläggande utbildningen.</p>	<p>Samarbetet vid övergångarna i inlednings- och slutskedet i gymnasieutbildningen samt vid övriga övergångsskeden är välplanerat och fungerar bra.</p> <p>Handledningen stöder den studerande och underlättar övergången till fortsatta studier.</p> <p>Den studerande ges mångsidiga möjligheter att bekanta sig med studierna vid olika studieplatser efter gymnasiet. Den studerande har möjlighet att i sitt studieprogram inkludera studier som anknyter till fortsatta studier.</p> <p>Handledningen ger den studerande färdigheter att söka information om fortsatta studier och att använda digitala ansökningssystem.</p> <p>Läroanstalten har fastslagna tillvägagångssätt för handledningen vid eventuella byten av utbildningsområde eller utbildningsanordnare.</p> <p>Läroanstalten informerar grundskoleleverna om gymnasieutbildningen och erbjuder dem möjlighet att bekanta sig med gymnasiet.</p>	<p>Samarbetet vid övergångarna i inlednings- och slutskedet i yrkesutbildningen samt vid övriga övergångsskeden är välplanerat och fungerar bra.</p> <p>Handledningen stöder den studerande och underlättar övergången till arbetslivet.</p> <p>Den studerande ges möjligheter att bekanta sig med studierna vid olika studieplatser efter yrkesutbildningen.</p> <p>Handledningen ger den studerande färdigheter att söka information om arbetslivet och fortsatta studier och att använda digitala ansökningssystem.</p> <p>Läroanstalten har fastslagna tillvägagångssätt för handledningen vid eventuella byten av utbildningsområde eller utbildningsanordnare.</p> <p>Utbildningsanordnaren ger grundskoleleverna en mångsidig information om yrkesstudierna och erbjuder dem möjlighet att bekanta sig med olika alternativ.</p>

Grundläggande utbildning	Gymnasieutbildning	Yrkesutbildning
Handledning som stöd för beslut gällande utbildning och karriärval		
<p>Handledningen stöder slutförandet av den grundläggande utbildningen och elevens övergång till studier på andra stadiet.</p> <p>Handledningen genomförs på ett sätt som hjälper eleven att planera sina studier, göra ändamålsenliga val och utarbeta en plan för sina studier på andra stadiet.</p> <p>Handledningen genomförs på ett sätt som stöder elevens förmåga att aktivt och kritiskt söka information. Handledningen lyfter på ett mångsidigt och fördomsfritt sätt fram olika alternativ som stöder elevens egna planer och val.</p>	<p>Handledningen stöder slutförandet av gymnasieutbildningen och den studerandes övergång till fortsatta studier.</p> <p>Den studerande utarbetar med stöd av handledningen en studieplan, en plan för studentexamen och en plan för fortsatta studier. Handledningen genomförs på ett sätt som hjälper den studerande att utvärdera och utveckla sina planer under studiernas gång.</p> <p>Handledningen genomförs på ett sätt som stöder den studerandes förmåga att aktivt och kritiskt söka information.</p> <p>Handledningen lyfter på ett mångsidigt och fördomsfritt sätt fram olika alternativ som stöder den studerandes egna planer och val.</p>	<p>Handledningen stöder slutförandet av yrkesutbildningen och den studerandes övergång till arbetslivet och/eller fortsatta studier.</p> <p>Den studerande utarbetar med stöd av handledningen en personlig studieplan och en plan för fortsättningen. Handledningen genomförs på ett sätt som stöder den studerandes yrkesmässiga utveckling och övergång till arbetslivet.</p> <p>Handledningen genomförs på ett sätt som stöder den studerandes förmåga att aktivt och kritiskt söka information.</p> <p>Handledningen lyfter på ett mångsidigt och fördomsfritt sätt fram olika alternativ som stöder den studerandes egna planer och val.</p>

Grundläggande utbildning	Gymnasieutbildning	Yrkesutbildning
Arbetslivsfärdigheter och praktisk arbetslivsorientering		
<p>Eleven bekantar sig på ett mångsidigt sätt med olika yrken, arbetslivet och företagande.</p> <p>Undervisningen ordnas så att den stöder utvecklingen av elevens arbetslivsfärdigheter och färdigheter att söka arbete.</p> <p>Den praktiska arbetslivsorienteringen (PRAO) i årskurs 7–9 genomförs målinriktat och planmässigt och utvärderas regelbundet. PRAO-perioderna är starkt knutna till den övriga undervisningen.</p> <p>Personalen har aktuell kunskap om arbetslivet och möjlighet att utveckla sin arbetslivskompetens.</p>	<p>Den studerande bekantar sig på ett mångsidigt sätt med arbets- och näringslivet samt företagande under studietiden. Den studerande har möjlighet att inkludera arbetslivsrelaterade studier i sitt studieprogram.</p> <p>Handledningen ordnas så att den stöder utvecklingen av den studerandes arbetslivsfärdigheter och färdigheter att söka arbete.</p> <p>Personalen har aktuell kunskap om arbetslivet och möjlighet att utveckla sin arbetslivskompetens.</p>	<p>Den studerande bekantar sig på ett mångsidigt sätt med arbetsuppgifter, arbetslivet och företagande, i synnerhet inom sin egen bransch. Handledningen ordnas så att den stöder utvecklingen av den studerandes arbetslivsfärdigheter och färdigheter att söka arbete samt den studerandes sysselsättningsmöjligheter.</p> <p>Handledningen av inläring i arbetet är tillräcklig och håller hög kvalitet. Genom handledningen säkerställs den studerandes mångsidiga inläring under perioderna för inläring i arbetet och i arbetslivet samt att de kopplas till studierna som helhet och den yrkesmässiga utvecklingen.</p> <p>Personalen har aktuell arbetslivskompetens och aktiv kontakt med arbetslivet.</p>

Grundläggande utbildning	Gymnasieutbildning	Yrkesutbildning
Interaktivt samarbete som stöder handledningen		
<p>Samarbetet mellan hem och skola är systematiskt och regelbundet och präglas av delaktighet.</p> <p>Det yrkes- och sektorsövergripande samarbetet är regelbundet och planerat.</p> <p>Nätverkssamarbetet och samarbetet med arbetslivet är systematiskt och aktivt. Alla är medvetna om ansvarsfördelningen mellan aktörerna.</p> <p>Skolans samarbete med andra läroanstalter stöder elevens utveckling av färdigheter för fortsatta studier och en smidig övergång till fortsatta studier.</p>	<p>Samarbetet mellan hem och skola är systematiskt och regelbundet och präglas av delaktighet.</p> <p>Det yrkes- och sektorsövergripande samarbetet är regelbundet och planerat.</p> <p>Nätverkssamarbetet och samarbetet med arbetslivet är systematiskt och aktivt. Alla är medvetna om ansvarsfördelningen mellan aktörerna.</p> <p>Läroanstaltens samarbete med högskolor, universitet och andra läroanstalter stöder den studerandes utveckling av färdigheter för fortsatta studier och en smidig övergång till fortsatta studier.</p> <p>Samarbetet med andra läroanstalter på andra stadiet möjliggör flexibla studievägar och ger vid behov den studerande möjlighet att smidigt byta läroanstalt, vilket minskar negativa studieavbrott.</p>	<p>Samarbetet mellan hem och skola är systematiskt och regelbundet och präglas av delaktighet.</p> <p>Det yrkes- och sektorsövergripande samarbetet är regelbundet och planerat.</p> <p>Samarbetet med arbetslivet och intressentgrupperna är systematiskt och aktivt och stöder den studerandes inläring i arbetet och en smidig övergång till arbetslivet. Alla är medvetna om ansvarsfördelningen mellan aktörerna.</p> <p>Läroanstaltens samarbete med olika utbildningsanordnare och högskolor stöder en smidig övergång till fortsatta studier.</p> <p>Samarbetet med andra läroanstalter på andra stadiet möjliggör flexibla studievägar och ger vid behov den studerande möjlighet att smidigt byta läroanstalt, vilket minskar negativa studieavbrott.</p>

Grundläggande utbildning	Gymnasieutbildning	Yrkesutbildning
Information om handledningstjänster		
<p>Eleven och elevens vårdnadshavare får aktuell information om handledningstjänsterna i den grundläggande utbildningen.</p> <p>Information om handledningen ges på olika sätt. Man informerar aktivt och systematiskt.</p>	<p>Den studerande och vårdnadshavaren får aktuell information om handledningstjänsterna i gymnasieutbildningen.</p> <p>Information om handledningen ges på olika sätt. Man informerar aktivt och systematiskt.</p>	<p>Den studerande, vårdnadshavaren samt läroanstaltens arbetslivsparter och intressentgrupper får aktuell information om yrkesutbildningsanordnarens handledningstjänster.</p> <p>Information om handledningen ges på olika sätt. Man informerar aktivt och systematiskt.</p>

Grundläggande utbildning	Gymnasieutbildning	Yrkesutbildning
Kriterier för god handledning som en del av det lokala kvalitetssystemet		
<p>Kriterier för god handledning ingår i utbildningsanordnarens kvalitets- eller utvärderingssystem.</p> <p>Hela personalen känner till kriterierna för god handledning och följer dem.</p> <p>Handledningsverksamheten utvärderas regelbundet och planmässigt.</p>	<p>Kriterier för god handledning ingår i utbildningsanordnarens kvalitets- eller utvärderingssystem.</p> <p>Hela personalen känner till kriterierna för god handledning och följer dem.</p> <p>Handledningsverksamheten utvärderas regelbundet och planmässigt.</p>	<p>Kriterier för god handledning ingår i utbildningsanordnarens kvalitets- eller utvärderingssystem.</p> <p>Hela personalen och alla samarbetsparter känner till kriterierna för god handledning och följer dem.</p> <p>Handledningsverksamheten utvärderas regelbundet och planmässigt.</p>

Utbildningsstyrelsen
PB 380
00531 Helsingfors
029 533 1000
www.oph.fi